

HAKİMİN TARAFSIZLIĞININ SOSYAL MEDYA ORTAMINDA KORUNMASI SORUNU

MAHMUT ŞEN *

ÖZET

Hakimin tarafsız olması, demokratik bir toplumda en önemli hukuk kaidelerinden biridir. Adil yargılanma hakkı ilkesi, hakimin tarafsız ve bağımsız olmasını gerektirir. Evrensel yargı etiği ilkelerine göre ise, yargının sadece tarafsız ve bağımsız olması yeterli olmayıp, aynı zamanda kamuoyu tarafından bu şekilde algılanmalıdır. Kamuoyunun hukukun üstünlüğüne ve yargının düzenli olarak işleyişine olan güvenini korumak hakimin kişisel sorumluluğu olduğundan, hakim hem meslek, hem de özel hayatında tarafsızlık, bağımsızlık ve dürüstlük ilkelerine uygun davranmalıdır.

Öte yandan, sosyal medya kullanımı, yargı mensuplarına bilgi ve deneyimlerini meslektaşları ile paylaşma imkanı sağlamakla birlikte, kamuoyunun yargının tarafsızlığına olan algısını olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle, sosyal medya ortamındaki tutum ve davranışları ile hakimlerin, bakmakta oldukları davalarda tarafsız kalamayacakları algısına neden olmaları gerektiği kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yargının Tarafsızlığı ve Tarafsızlık Algısı, Hakimlerin Sosyal Medya Kullanımı, Bangalor Yargı Etiği İlkeleri, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi.

THE QUESTION OF THE PROTECTION OF IMPARTIALITY OF JUDGES IN SOCIAL MEDIA NETWORK

ABSTRACT

The impartiality of judge is one of the core principles in a democratic society. Right to a fair trial is required that judge must be independent and impartial. However, according to universal standarts of judicial conduct, justice should not only be done but be seen to be done. Therefore, the appearance of impartiality is crucial in a judicial proceeding as well. It is accepted that judge is responsible for upholding the rule of law and the proper administration of justice. In order to ensure these core

* Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Üyesi

duties to be done, judge should act with integrity, independence and impartiality in both professional and private life.

On the other hand, although online social networking provides real opportunities for the legal profession with sharing legal knowledge and expertise with colleague, it has also some potential that the appearance of impartiality of judge to be compromised. Therefore, it is accepted that judges should be encouraged to consider their social media use to avoid any target allegations of miscarriage of justice or lack of impartiality.

Keywords: The Impartiality of Judiciary and Appearance of Impartiality, Online Social Networking of Judges, Bangalor Principles of Judicial Conduct, European Court of Human Rights.

Giriş

Evrensel hukukun temel ilkelerinden birisi, hakimlerin karar verirken sadece Anayasaya, kanuna ve yürürlükteki mevzuata uygun olarak vicdani kanaatleriyle bağlı olduğunu ifade eder. Bu ilke, yargılama süreçlerinde hakimin, hukuk ve vicdanından başka hiç bir faktörün etkisinde kalmamasını gerektirir. Ancak, bazı durumlarda, kararın tamamen hukuka ve vicdani kanaate göre şekillenmesi de yeterli değildir. Kamuoyunda kararın tarafsız ve adil bir şekilde verildiği yönünde bir inancın var olduğundan da emin olunmalıdır. Bu nedenle, hakimler için etik ilkelerin belirlendiği tüm ulusal ve uluslararası belgelerde, yargılama faaliyetinin bağımsız ve tarafsız yürütülmesi yeterli görülmemiş, adalete olan güvenin korunması için, hakimin hem görevi başında, hem de özel hayatında tarafsız ve adil görünmesi gerektiği de ifade edilmiştir. Hakimin tarafsız görünmesi, gerçek olan durumdan ziyade, kişisel olarak hakimin ve kurumsal olarak yargının ve yargısal süreçlerin kamuoyu tarafından nasıl algılandığı ile ilgilidir.

Her uyuşmazlıkta bu ilkenin varlığından emin olmak, hakimin kişisel sorumluluğudur. Hakim, hem yargısal süreçlerde kullandığı yol ve yöntemlerin hukuken izah edilebilir ve her türlü şüpheden uzak olmasından, hem de özel hayatında sergilediği tutum ve davranışların, mesleğin vakar ve onuruna uygunluğundan birinci derecede sorumludur. Bu nedenle hakim, hakimlik mesleğini seçtiği andan itibaren hem özel hayatında, hem de mahkeme ortamında diğer meslek gruplarına göre daha fazla kısıtlamaya maruz kalacağını bilmelidir.¹ Bangalor Yargı Etiği ilkeleri'nde, hakimden kendisini

¹ Browning, s.530.

tamamen dış dünyadan soyutlayarak, manastırda inzivaya çekilmiş bir keşiş hayatı yaşamaması beklenmediği ifade edilmekle birlikte, hakimin toplum içinde sergilediği tutum ve davranışların da, meslek ahlakına uygun ve tarafsızlığını zedelemeyecek şekilde olması gerektiği belirtilmektedir.² Bu kapsamda, teknolojik ve bilimsel gelişmeler sonucu ortaya çıkan ve başka meslek mensupları için normal olarak algılanan bazı durumların, yargı mensupları açısından problem oluşturup oluşturulmadığı yargı profesyonellerince tartışılmaktadır. Bu durumlardan en güncel olanı, sosyal medya kullanımımızdır.

Ekonomik, siyasi ve hukuki olarak dönüşüm yaşayan toplumlarda, değişim ve dönüşümün sebep olduğu sosyal çalkantılar, dava ve uyuşmazlıkların artmasına neden olmaktadır. Bu uyuşmazlıkları çözümlenecek olan hakimlerin, sadece verdikleri kararlar değil, özel hayatlarında sergiledikleri tutum ve davranışlar ile sanal ortamdaki faaliyetleri de kamuoyu tarafından yakından izlenilmekte ve tartışmalara konu edilmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere, adil bir yargılama sürecinin varlığından söz edebilmek için, yargının tarafsız ve bağımsız olmasının yanı sıra, tarafsız olarak algılanması da zaruri olduğundan hakim, sanal ortamdaki davranışları ile bu algıya zarar vermemelidir. Ülkemizde, son zamanlarda gündemin en üst sıralarında hep davaların, hukuki süreçlerin ve hakimlerin yer aldığı dikkate alındığında, konunun önemi daha da artmaktadır. Özellikle, hakimlerin sanal ortamda paylaştığı resimler, içerikler, yaptıkları yorumlar, arkadaş olarak göründükleri kişiler ve gruplar, beğendikleri ve beğenmedikleri paylaşımlar üzerinden, tarafsız olup olmadıkları tartışılmakta ve tamamen vicdani kanaate göre şekillenen kararlar üzerinden bile, yargı organının yıpratıldığına şahit olunmaktadır.

Bununla birlikte, bu ve benzeri tartışmalar sadece ülkemize özgü değildir. Başka ülkelerde de, demokratik bir toplumda hakimlerin rolüne ve uymaları gereken etik kurallara ilişkin benzer tartışmalar yapılmaktadır. Yargı Etiği ilkeleri kapsamında hakimlerin sosyal medya üyeliği ve bu platformlarda sergiledikleri tutum ve davranışların tarafsızlık algısına etkisinin en yoğun tartışıldığı ülke, Amerika Birleşik Devletleri (A.B.D)'dir. Bu ülkede yapılan bir araştırmada, hakimlerin % 40'ının sosyal medya üyeliğinin bulunduğu belirlenmiştir. Ancak, bu hakimlerden % 50'si tarafından, sanal ortamlardaki paylaşımlarının, yargı etiği ilkelerine aykırı olabileceği ifade edilmiştir.³

² Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct.

³ Mitchell, s.2156

Öte yandan, Uluslararası Barolar Birliği tarafından, 2012 yılında 60 ülkede hukukçular arasında yapılan, sosyal medya kullanımının avukatlık ve hakimlik mesleklerine etkisi konulu ankete katılanların %40'ının, hakimlerin sanal ortamlarda sergiledikleri davranışların kamuoyunun yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığına ilişkin kanaatini olumsuz etkilediği yönünde görüş belirttiği görülmektedir.⁴ Aynı ankette, avukatların sosyal medya kullanımı, kamuoyu tarafından olumsuz olarak algılanmamış, ankete katılanların sadece %15 tarafından sosyal medya kullanımının avukatlık mesleğinin kamuoyundaki algısına zarar vereceği ifade edilmiştir. Anılan sonuçlar dikkate alındığında, yargının tarafsızlığını ve kamuoyunun yargıya olan güvenini korumak için hakimlerin, sosyal medya kullanırken diğer meslek gruplarına göre daha ihtiyatlı olmaları gerektiği ortadadır.

Kamuoyunda yapılan tartışmalar ve hakimlerce sosyal medya platformlarının kullanılmasına ilişkin hususlarda dile getirilen tereddütler üzerine, A.B.D'de ve İngiltere'de yargı etik konseyleri tarafından hakimlerin sanal ortamlardaki davranışlarını düzenleyen bazı ilke ve kurallar benimsenmiştir. Bu kapsamda, bazı eyaletlerde ve mahkemelerde hakimlerin sosyal medya kullanımı yasaklanmış, bazılarında belirli kurallara uyulmak şartıyla izin verilmiştir.

Ülkemiz açısından, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nda hakimlin tarafsızlığını yitirmesi disiplin yaptırımına konu edilmekle birlikte, hangi tür hallerin tarafsızlık ilkesini zedeleyeceği somut olarak belirlenmemiştir. Yargının tarafsız olmasının yanında kamuoyu tarafından tarafsız olarak algılanması da önemli olduğundan, bu çalışma hakimlerce sosyal medya ortamında sergilenen ve taraf algısına neden olabilecek bazı tutum ve davranışlar konusunu tartışmaya açmak üzere kaleme alınmıştır.

Özellikle, ülke gündeminde çokça tartışılan bazı davalarda, yargı mensuplarının özel hayatları dahil, sergiledikleri her türlü tutum ve davranış ile söz ve beyanları kamuoyu tarafından yakından izlenildiğinden, ülkenin yargı politikasının belirlenmesi ve uygulanmasından sorumlu olan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile Adalet Bakanlığı gibi kurumlarca, bu alanda düzenleme yapılmasına olan ihtiyaç vurgulanmaktadır.

Birinci bölümde, kavram olarak hakimlin tarafsızlığı ve tarafsız görünmesi ilkesi üzerinde durulmakta; ikinci bölümde ise, hakimlerin sanal ortamda uyması gereken ilke ve kurallara ilişkin tartışmalara yer verilmektedir.

⁴ The Impact of Online Social Networking on the Legal Profession and Practice, s.12.

1.Hakimin Tarafsızlığı ve Tarafsız Görünmesi Kavramı

Hakimin tarafsızlığının korunması, sadece çağdaş, demokratik hukuk sistemlerinde tartışılan bir sorun değildir. Aslında, yüzyıllar boyunca pek çok düşünürün, ideal hakimin sahip olması gereken nitelikler ve adil yargılama yapabilecek bir hukuk sisteminde bulunması gereken özellikler üzerinde çalıştığı bilinmektedir.

Socrates'e göre ideal hakim, nezaketle dinleyen, bilgece cevap veren, akli selim ile düşünen ve tarafsızca karar veren kişidir.⁵ Bu dönemlerde Tanrı'nın yer yüzündeki temsilcisi gözüyle bakılan hakimin, davanın taraflarından birisi kardeşi veya ırkdaşı iken, diğeri ayrı milletten olsa bile, tarafsız kalabilecek nitelikte olması gerektiği belirtilmiştir.⁶ Farklı kültürlere ait tarihi metinlerde, önyargı, kin, nefret, korku ve cehaletin, bir hakimde bulunmaması gereken nitelikler olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, hediye kabul etme, ticaret yapma, tarafsız yargılamayı etkileyecek kadar aşırı sosyalleşme, konuşurken ciddiyetten uzaklaşma, komik duruma düşme, yargılama esnasında öfkesine yenik düşme gibi durumlardan kaçınılması tavsiye edilmiştir.⁷ Bu döneme ait metinlerde, adalet hizmetini yürüten kişilere yapılan tavsiyeler ve konulan yasaklar dikkate alındığında temel amaç, adalet hizmetinin tarafsız bir şekilde yerine getirilmesinin yanında, halk nezdinde de tarafsızlık algısının korunmasıdır.⁸

Tarih boyunca yargı sistemi ve mahkemenin tarafsızlığına bütün hukuk sistemleri çok büyük önem vermiştir. İnsan haklarına ilişkin evrensel belgelerde de, yargının tarafsızlığına yapılan vurgu dikkat çekmektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nin 6. maddesi'nde, herkesin gerek medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili davalarda, gerekse bir suç isnadı ile karşı karşıya kaldığı durumlarda, davasının tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından, makul bir süre içerisinde adil, aleni ve hakkaniyete uygun bir şekilde görülmesini isteme hakkına sahip olduğu ifade edilmektedir. Bu hükme göre, kurumsal olarak tarafsız bir yargı sisteminin kurulması, Sözleşme'ye taraf olan devletlerin uyması gereken bir pozitif yükümlülüktür.

Devletlerin, yargı sisteminin kurumsal kapasitesini artırması, tarafsız ve bağımsız bir yargılama yapabilecek bir sistemi kurması ve

⁵ Geyh, s.4.

⁶ Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct, s. 41.

⁷ Fried, s. 1230.

⁸ Reitz, s.758.

hakimler için gerekli teminatları anayasal düzeyde sağlaması noktasındaki yükümlülüklerine benzer yükümlülükler, Bangalor Yargı Etiği İlkeleri ile hakimler için öngörülmüştür. Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Bangalor Yargı Etiği İlkeleri 2007 yılında tüm yargı teşkilatına duyurularak, yargılama faaliyeti yürütülürken hakim ve savcıların bu ilkelere uyması tavsiye edilmiştir. Dolayısıyla, o tarihten itibaren evrensel yargı etiği kuralları, Türk mahkemeleri ve hakimleri için bağlayıcı hale gelmiştir.

Bu ilkelere birisi olan hakimin tarafsızlığı, önyargı yokluğu veya taraf tutmama olarak tanımlanmaktadır. Asıl olan, yargılama faaliyetinin yansız ve tarafsız olması, karar verilirken kişiler arasında eşitlik ilkesine uygun davranılması olmakla birlikte, bazı durumlarda hem kişisel, ahlaki, felsefi ve ideolojik yönelimler, hem de çevresel etmenler karar verme sürecine katılan bireyler üzerinde etkili olmaktadır⁹. Mahkemece verilen hükmün dava dosyasında yer alan bilgi ve belgeler dışında, bahsedilen iç ve dış etkenler tarafından şekillendirilmesi halinde, kararın taraflı verildiğinden bahsedilmektedir.

Tarafılık hali, hakimin objektif davranmasını imkansız hale getiren ve hükmü perdeleyen veya etkileyen bir davranış veya bakış açısı, zihinsel durum veya koşuldur. Tarafılık, duygu ve düşüncelerin beden dili ile dışa vurumu şeklinde olabileceği gibi, belirli söz ve söylemlerle de yansıtılabilir. İdeal olan, hakimin farklı kültürel ve geleneksel değerleri içselleştirmesi, tarafların kişisel, kültürel ve sosyolojik durumlarından etkilenmemesi, yargıladığı kim olursa olsun beğendiğini ya da garipsediğini vücut dili, tavır ve davranışları ile göstermemesidir.¹⁰

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'nin yerleşik içtihatlarında, yargı sisteminin ve hakimin tarafsız olup olmadığına karar vermek için her uyumsuzluk, objektif ve subjektif bir teste tabi tutulmaktadır.

Subjektif test aracılığıyla, yukarıda bahsedilen kişisel, ahlaki, felsefi ve ideolojik yönelimler ile çevresel etmenlerin, karar verme sürecinde hakim üzerinde etkisinin olup olmadığının tespiti yapılmaktadır. Bu yolla, yargısal süreçler boyunca hakimin, davanın konusu veya taraflardan birisi hakkında, kişisel bir önyargısının veya sempatisinin olup olmadığı saptanmaya çalışılmaktadır. Bu önyargı veya sempatinin varlığı konusunda makul ve ciddi bir şüphenin varlığı halinde, hakimin taraflı karar verdiğine hükmedilmektedir.

⁹ Salbu, s. 56.

¹⁰ Devlin ,s.13.

Hakimin tarafsızlığını zedeleyen tutum ve davranışlarının olup olmadığının saptanması, kendi algı ve görüşüne göre yapılmamaktadır. Bilakis, dışarıdan makul bir gözlemcinin taraflılık algısına sahip olması yeterli görülmektedir. Bu kapsamda, dışardan bakan makul bir göz tarafından, bir hakimin bakmakta olduğu davada tarafsız kalamayacağı izlenimi edinilmişse, hakim o davadan çekilmelidir.¹¹

Hakimin uyuşmazlık hakkında karar verirken, tarafsız kalıp kalamadığını saptamada kullanılan diğer ölçüt ise, objektif değerlendirme testidir. Burada, yeterince bağımsız olup olmadığını belirlerken dikkate alınan ölçütlere benzer bir şekilde, mahkemenin oluşum şekli, hakimlerin sahip olduğu güvenceler,¹² hakimin daha önce davalı idarede çalışıp çalışmadığı, dava konusu olayın soruşturma ve kovuşturma aşamasında savcı olarak görev alıp almadığı gibi hususlar değerlendirilmektedir.¹³

AİHM, bir hakimin aksi somut delillerle kanıtlanana kadar, kişisel olarak tarafsız olduğunu varsaymaktadır. Mahkemeye göre, sübjektif tarafsızlığın bulunmadığı, hakimin kişisel nedenlerle taraflardan birisine karşı önyargılı olduğu veya bilerek ve isteyerek diğerinin lehine hareket ettiği yönündeki iddialar, hukuken kabul edilebilir yol ve yöntemlerle delillendirilmelidir. Bu kapsamda, iddiayı ortaya atan taraf, hakimin yargılama süreçlerindeki tutum ve davranışları, taraflara karşı sarfettiği söz ve beyanlar, özel hayatındaki sosyal ve ekonomik ilişkileri, sanal ortamdaki faaliyetleri hakkında taraflı davranıldığı iddiasının kanıtlarını aramakta ve mahkemeye sunmaktadır. Mahkeme, belirtilen konularda sunulan bilgi ve belgeler üzerinden, hakimin tarafsızlığının şüpheli hale gelip gelmediğini tartışmaktadır. Bu konuda sadece gerçekten var olan taraflılık hali değil, kamuoyundaki algı da dikkate alındığından, hakimin kararını vicdani kanaatine göre şekillendirmesi yeterli olmayıp, tarafsız ve adil olarak algılanması da gerekmektedir.¹⁴ Başka bir deyişle, tarafsızlık bir gerçeklik olarak mevcut olmanın yanı sıra, algılamada da mevcut olmalıdır. Taraflı ve etki altında karar verildiği yönünde bir algının ortaya çıkması, sadece davanın taraflarının değil, bütün toplumun yargı sistemine olan güvenini sarsmaktadır.

¹¹ Abramson, s.58.

¹² Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 15 Ekim 2009 tarihli Micallef/Malta kararı, p.12

¹³ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin 24 Şubat 1993 tarihli Fey/Avusturya kararı, p. 27, 28, 30.

¹⁴ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin De Cubber kararı, p. 26.

Yargının tarafsız olması ve tarafsız görünmesi hususunda AIHM'nin uyguladığı objektif test gereğince, Sözleşme'ye taraf devletler bazı yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır. Bu kapsamda, bağımsız, tarafsız ve adil bir yargılama yapabilecek kapasitede bir yargı sisteminin kurulması ve hakimin bağımsızlığının anayasal düzeyde teminat altına alınması, Sözleşme gereğince üstlenilen yükümlülüklerdendir. Ancak, devletin üzerine düşen tüm yükümlülükler uyması halinde dahi, kişisel olarak hakimin tarafsız karar vermesi sağlanamayabilir. Yargının kurumsal ve hakimin kişisel bağımsızlığının anayasal düzeyde güvence altına alınması, tarafsız yargılamanın ilk şartı olmakla birlikte, tek başına garantisi değildir. Genel olarak yargı sisteminin ve özelde hakimlerin kişisel bağımsızlığının sağlandığı durumlarda bile, her davada dosyaya bakan hakimin tarafsızlığını sağlayamama riski bulunmaktadır. Bağımsızlık, hakimin çevresel etkilere karşı korunması anlamına gelir. Bağımsızlık mekanizmasıyla yargı içi ve yargı dışı, bireysel ve kurumsal etki ve müdahalelerden yalıtılan hakim, uyuşmazlık hakkında vicdaniyla baş başa kalarak karar verir. Mahkeme salonu, hakimin etki ve müdahalelerden uzak karar verdiği fildişi kulesidir. Bağımsızlığa ilişkin tüm şartlar sağlandıktan sonra, yani hakim fildişi kulesine çekilip, hukuk kuralları ve vicdaniyla baş başa kaldıktan sonra, tarafsızlık devreye girer. Bu bağlamda tarafsızlık, hakimin yargılama faaliyetini yürütürken kendi zihnindeki, vicdanındaki önyargılardan kurtulup, yürürlükteki mevzuatı somut olaya uygulamasıyla ilgilidir.¹⁵ Bu nedenle tarafsızlık, hakimin sadece dava dosyasındaki belge ve delillere göre karar vermesini, verilecek kararın sonuçlarıyla ilgilenmemesini gerektirir.

Bu kapsamda, davanın taraflarına, tanıklara veya vekillere karşı kullanılan hakaret içeren lakaplar, küçük düşürücü sözler, aşağılayıcı takma isimler, kültür veya ırka dayalı mizah girişimleri, tehdit edici, ürkütücü veya düşmanca hareketler, suç ile milliyet veya ırk arasında bir bağ olduğunu ima etme, ilgisiz kişisel özelliklere yapılan göndermeler tarafsız kalınamayacağına dışa vurum örnekleridir.¹⁶ ABD'de, İtalyan kökenli bir kişinin taraf olduğu davada, duruşma sırasında hakim tarafından İtalyanlar ile mafya arasında bağlantı kurulması nedeniyle, bu millet mensuplarına karşı hakimin önyargılı olduğundan bahisle, davadan çekilmesi talep edilmiştir.¹⁷

¹⁵ Gönenç,s. 8.

¹⁶ İnceoğlu, s.138.

¹⁷ Astle,s. 119.

Anglo-sakson hukuk sistemlerinde genel ve spesifik olarak iki tür taraflılık halinden bahsedilmektedir. Genel olarak, kişinin sosyo-ekonomik durumu, yaşı, cinsiyeti, dini, ırkı, mezhebi, ideolojik yönelimleri gibi durumlar vereceği kararlar üzerinde etkilidir. Çoğu zaman kişi, bazı konularda taraflı olduğunu, bazı görüşlerin kendisine sempatik gelirken, bazılarının kendisini kızdırdığını, şok ettiğini fark etmeyebilir. Bu durumda, davanın konusu veya tarafların sosyo-ekonomik durumuna göre zihin, bilinçsiz olarak bir tavır belirlemektedir. Bu şekilde, hakim kendisine yakın hissettiği konular hakkında, bilinçli olmasa bile taraflı davranabilir. Spesifik taraflılıkta ise hakim, somut davanın tarafları veya vekilleri hakkında önceden olumlu ya da olumsuz bir kanaate sahiptir. Bu kişilerle olan sosyal ve ekonomik ilişkileri yüzünden, tarafsız olarak karar verememektedir.¹⁸ Verdiği karar ile bilinçli olarak, taraflardan birisini ödüllendirmekte veya cezalandırmaktadır.

Dolayısıyla, hakimin tarafsızlığından bahsedebilmek için, davanın taraflarından birine karşı bir sempati ya da önyargısının bulunmaması gerekir. Hakimin, dava başlamadan olaya ya da taraflara ilişkin davayı etkileyecek bir görüşe sahip olmaması, kendi siyasi, ideolojik veya hukuki görüşünün aksine serdedilen görüş ve düşüncelere karşı da açık fikirli olması, tarafsız kalabilmenin ön koşuludur.¹⁹ Bu nedenle hakim, yargılama sürecinde kendi önyargılarının da farkında olmalı ve bu önyargıların vereceği hükmü etkilemesine izin vermemelidir.

Hakim hakkında taraflı olduğu algısına neden olan davranışlardan birisi de, duruşma dışında davanın tarafları veya vekilleri ile diğerinin yokluğunda görüşmesidir. Bangalor Yargı Etiği İlkeleri'nde hakimin, tarafların tez ve savunmalarını dinleyebileceği tek yerin, duruşma salonu olduğu vurgulanmaktadır.²⁰ Duruşma bittikten sonra her ne surette olursa olsun, taraflardan veya vekillerinden birisi ile hakimin bakılmakta olan dava hakkında görüş alışverişinde bulunması, etik ilkeler açısından kabul edilebilir bulunmamaktadır.²¹ Bu nedenle, hakimin mahkeme dışında taraflardan veya vekillerinden birisi ile, olaya tanıklık edecek makul bir kişinin yadırgayacağı bir şekilde birlikte görünmesi de, tarafsızlık algısına zarar vermektedir. Taraflılık algısına neden olan hususlardan diğeri ise, hakimin söz ve beyanlarıdır. Mahkeme dışında hakimin siyasi konularda yorum yapması, bakmakta

¹⁸ Villiers, s.3.

¹⁹ Strawn, s.789.

²⁰ Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct

²¹ Simon, Landsman, s.329

olduğu dava ve tarafları hakkında konuşması, kamuoyunda tanınan kişiler ile polemige girmesi, tarafsızlık algısına zarar verecek ve yargıya duyulan güveni sarsacaktır.

Öte yandan, verdiği karar yüzünden medya eleştirisine maruz kalan yargı mensuplarının, basın yoluyla yapılan eleştirilere cevap vermesi, verdiği hükmü ve hükme esas aldığı gerekçeleri basın üzerinden savunması da kabul edilebilir bulunmamaktadır. Bangalor Yargı Etiği ilkelerine ekli açıklamalarda, hakimin ancak kararı ile konuşacağı, gerekçeli karardan sonra konuşmasının uygun olmadığı belirtilmektedir.²² Ancak yargısal sürece ve karara ilişkin medyada yanlış bilgiler ve yargı organına ilişkin ithamlar varsa, kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi açısından mevzuatta öngörülen yetkili kurumlar vasıtasıyla açıklama yapılmalıdır.

Bununla birlikte, ülkemizde mahkeme sözcülüğü kurumunun henüz kurulmaması, yargısal konuların ülke gündeminden hiç düşmemesi, hakimler ve mahkemeler hakkında cevap verilmesi gereken iddia ve ithamların kamuoyunda sürekli yer alması nedeniyle, yargı profesyonellerinin yargının tarafsız görünmesi ilkesini zedelememek için susma tercihi ile mesleğin saygınlığı ve kişisel olarak hakimin şeref ve onurunun korunması açısından kamuoyunun doğru bilgilendirilmesi arasında adil bir dengeyi sağlamakta zorlandıkları da bir vakıdır. İdeal olan, yargısal süreçler ve verilen kararlar hakkında kamuoyunda yapılan tartışmalar üzerine, bilgilendirmenin yetkili kurumlarca yapılması olmakla birlikte, hoş gitmeyen kararlardan sonra, kararı veren hakimin kişiliği ve tarafsızlığı üzerine basın yayın organlarında yoğun tartışmaların yapıldığı ve hakimin çoğu zaman dava dosyasının içeriğinden haberdar olmayan kişiler tarafından itham edildiği bir ortamda eleştirilerin etkisinde kalabileceği de ortadadır. Bu nedenle, yargının tarafsızlığını korumak sadece hakimlerin görev ve sorumluluğu değildir. Kamuoyunun da tarafsız bir yargı sisteminin önemi konusunda bilinçlendirilmesi ve hoş gitmeyen kararlarda yargısal süreçlere müdahale taleplerinin önlenmesi, en az kişisel olarak hakimin bağımsız ve tarafsız karar verebilecek bilinç ve yetkinlikte olması kadar önemlidir.

2.Sosyal Medya Kullanımı ve Yargının Tarafsız Görünmesi İlkesi

2.1. Amerika Birleşik Devletleri'nde Yargı Etik Konseylerinin Görüşleri

Teknolojik ve bilimsel gelişmeler, içinde yaşadıkları toplumun diğer fertleri gibi hakimlerin de iş görme, iletişim, haberleşme ve araştırma yapma

²² Simon, Landsman , s. 330.

alışkanlıklarını değiştirmekte; geleneksel yol ve yöntemlerin yerini, bilgi çağına uygun sanal ortamlar almaktadır. Bununla birlikte, başka meslek grupları açısından normal kabul edilen bazı davranış kalıplarının sanal ortamda hakim tarafından sergilenmesi, tarafsızlık algısına zarar verebileceğinden, mesleğin saygınlığının korunması amacıyla hakim, sanal ortamdaki tutum ve davranışları konusunda dikkatli olmalıdır. Bu nedenle hakimlerin, sanal ortamlarda sergiledikleri tutum ve davranışların disiplin hükümlerine, yargı etiği ilkelerine aykırı olmamasının yanında tarafsız, bağımsız ve adil olarak karar verecekleri yönündeki kamuoyu inancına da zarar vermemesi gerektiği kabul edilmektedir.

Bangalor Yargı Etiği ilkeleri başta olmak üzere, yargının tarafsızlığına ilişkin evrensel belgelerde, yargı mensuplarının sosyal medya kullanımını sınırlayan bir kural ya da tavsiye bulunmamakla birlikte, ifade hürriyetlerine ve özel hayatlarına ilişkin tavsiyelere yer verilmiştir. Buna göre hakimden, kendisini tamamen dış dünyadan soyutlayarak manastıra kapanmış bir keşiş hayatı yaşamaması beklenmemektedir. Ancak, hakimin toplum içinde sergilediği tutum ve davranışlar, meslek ahlakına uygun ve tarafsızlığını zedelemeyecek şekilde olmalıdır.²³ Hakimlik mesleğini seçen bir kişi, özel hayatında normal bir vatandaş tarafından sıkıntı verici olarak görülebilecek kişisel sınırlamaları kabullenmeli ve bunlara isteyerek ve özgürce uymalıdır.²⁴

Yukarıda yer verilen ilke ve tavsiyeler dikkate alınmak suretiyle, her ülkede Yargı Etik Konseyleri tarafından yargı mensuplarının sosyal medya kullanımına ilişkin kurallar belirlenmektedir. Bu kapsamda tüm avukatlar ve hakimler için etik standartları belirleyen Amerikan Barolar Birliği, 2013 yılında yayınladığı 462 sayılı görüşüyle, Amerikan yargı sisteminde görevli olan hakimler için sosyal medya kullanımına ilişkin ilke ve kuralları belirlemiştir.²⁵ Buna göre, hakimin, içinde yaşadığı toplumdaki sosyo-ekonomik gelişmelere uyum sağlaması, uyuşmazlıkların çözümünü kolaylaştırırken, toplumdaki soyutlanmış bir hayat tarzı, karmaşık sosyo-ekonomik ilişkilerin neden olduğu dava türlerinin adil bir şekilde karara bağlanmasını zorlaştıracaktır. Bu nedenle hakimler, toplumun diğer fertleri gibi sosyal medya kullanma hakkına sahip olmalı, sanal dünyanın sunmuş olduğu avantajlardan yararlanabilmelidir. Ancak, sanal ortamlarda sergilenen tutum ve davranışlar ile mesleğin saygınlığına zarar verilmemelidir.

²³ Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Conduct, s. 41.

²⁴ Janoski-Haehlen, s 45.

²⁵ Opinion 462 of American Bar Association.

Yargı etik konseylerine göre, yargılama faaliyeti esnasında sergilenen davranışlar dışında hakim, özel hayatında da sosyal ve ekonomik ilişkilerini mesleğin saygınlığına ve tarafsızlık algısına zarar vermeyecek şekilde düzenlemelidir. Hakim, meslek dışındaki sosyal ve ekonomik ilişkilerinin kamuoyu tarafından nasıl algılandığına dikkat etmeli, sanal ortamdaki arkadaşları, paylaştıkları, beğendikleri, eleştirdikleri vs. konularda tedbirli olmalıdır. Burada paylaşılan bir düşüncenin, sadece arkadaşlarla sınırlı kalmayacağı, öngörülenden daha geniş bir kitleye, hakim bilgisi ve izni olmadan ulaşabileceği bilinmelidir. Yüz yüze sohbetinde olduğunun aksine, sanal ortamda sarf edilen bir söz, uzun yıllar sistem tarafından saklanıp üçüncü kişilerce kullanılabilir. Ayrıca, sanal ortamda paylaşılan içerikler, çoğu zaman amaçlanandan farklı şekilde algılanmakta, yanlış yorumlara neden olmaktadır.

Bu kapsamda, hakim sosyal medya hesabının olup olamayacağı, bu hesaba sahip ise, profil sayfasında mesleğini belirtmesinin, mahkeme salonunun fotoğraflarını paylaşmasının veya küppeli fotoğrafını profil resmi olarak kullanmasının etik olup olmadığı, belli kişileri ve içerikleri tavsiye edip edemeyeceği, belirli paylaşımları beğenmesinin mümkün olup olmadığı, hukuki konular ve bakmakta olduğu davalar hakkında paylaşımında bulunup bulunamayacağı, avukatları veya pozisyon ve ünvanı ne olursa olsun davanın taraflarını arkadaş olarak ekleyip ekleyemeyeceği, bu şekilde bir paylaşım ya da arkadaşlık söz konusu ise, davadan çekilmesinin gerekip gerekmeyeceği, özel hayatına ilişkin paylaşabileceği bilgi, belge ve fotoğrafların belirli bir sınırlamaya tabi tutulması zorunluluğunun olup olmadığı, davanın tarafları ve tanıkların sosyal medya hesaplarından bakmakta olduğu davalar hakkında şahsen delil toplayıp toplayamayacağı gibi konular yargı etik konseylerince tartışılmakta ve tavsiye kararları oluşturulmaktadır. Bununla birlikte, hakim sosyal medya kullanımına ilişkin bahsedilen sorunların bir çoğu hakkında henüz görüş birliği bulunduğundan söz etmek mümkün değildir.

Bazı akademisyenler ve yargı etik kurullarına göre, sadece sosyal medya üyeliğinin yargı etiği ilkelerine aykırı bir yanı bulunmamaktadır²⁶. Buna göre, önemli olan hakim sanal ortamlardaki beyanları, tutum ve davranışları ile hakimlik mesleğinin saygınlığına ve kamuoyunun yargıya olan güvenine zarar vermemesidir. Bu nedenle, sanal ortamdaki arkadaşları, paylaştığı konular, sarfettiği söz ve beyanlar, kamuoyunun adı geçen hakim tarafsız olduğuna ve adil yargılama yapabileceğine ilişkin algısına zarar vermiyorsa, hakim sosyal medya platformlarına üye olabilir.

²⁶ Emily M. Janoski-Haehlen , s. 45.

Bu görüş AİHM kararları ile aynı yöndedir. Mahkeme içtihatlarında işaret edildiği üzere, hakimin kamuoyundaki tarafsızlık algısına zarar vermemek için ifade hürriyeti ile özel hayatına ilişkin sınırlamalar öngörülebilir. Bu noktada, AİHS'nin ifade hürriyetini düzenleyen 10. maddesinde, mahkemece kabul edilen sınırlama nedenleri arasında yargı organının otoritesi ve tarafsızlığının korunması da zikredilmiştir²⁷. AİHM'ne göre, herkes ifade hürriyetine sahip olsa bile, yargısal faaliyete katılanlar için bu özgürlük daha fazla sınırlandırılabilir. Yargı mensupları, hukukun üstünlüğünün ve adaletin koruyucusu olarak yargıya olan güveni korumak zorundadır. Buna göre, yargının ve özel olarak hakimin tarafsızlığı ile mahkemenin otoritesinin sorgulanmasına neden olacak durumlarda hakim, ifade hürriyetini kullanırken azami derecede dikkatli ve ihtiyatlı olmalıdır. Zira kamuoyunun, bir hakimin yargı sistemi ve yargısal süreçlere ilişkin beyanlarının doğruluğuna inanma konusunda eğilimi vardır.²⁸ Bu nedenle, yargıya olan güvenin ve yargı organının otoritesinin korunması açısından, hakimin sosyal medya ortamında ifade edeceği görüş ve düşünceler temel hakların sınırlandırılmasına ilişkin hükümlere göre kısıtlanabilir.

Diğer bir görüşe göre ise, yargıya olan güvenin sürdürülmesi hakimin birinci derecede sorumluluğu olup, sosyal medya kullanımı, kamuoyunun yargısal faaliyeti yürüten hakimlere olan bakışımı olumsuz etkileme potansiyeline sahip olduğundan, hakimlerin sosyal medya kullanımı yasaklanmalıdır. Bu görüşe göre, sosyal medya arkadaşlığı herkes tarafından izlenebilmekte olup, böyle bir ortamda, hakimin sosyal medya arkadaşlarının, üçüncü kişiler nezdinde o hakimi etkileyebilecek özel bir pozisyonda olduğu algısına yol açabileceği belirtilmektedir. Buna ek olarak, arkadaş olarak eklenen kişilerle karşılıklı yazışmalar sonrasında hakimlerin, dikkatsizlik nedeniyle bakılmakta olan davalar hakkında da yorum yaptığı ya da daha önce karşılaştığı olay ve davalardan örnekler verdiği tespit edilmiştir.

²⁷ AİHS'nin ifade özgürlüğü başlıklı 10. Maddesinin metni şöyledir: 1. Herkes ifade özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, kamu makamlarının müdahalesi olmaksızın ve ülke sınırları gözetilmeksizin, kanaat özgürlüğünü ve haber ve görüş alma ve de verme özgürlüğünü de kapsar. Bu madde, Devletlerin radyo, televizyon ve sinema işletmelerini bir izin rejimine tabi tutmalarına engel değildir.

2. Görev ve sorumluluklar da yükleyen bu özgürlüklerin kullanılması, yasayla öngörülen ve demokratik bir toplumda ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün veya kamu güvenliğinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın, başkalarının şöhret ve haklarının korunması, gizli bilgilerin yayılmasının önlenmesi veya yargı erkinin yetki ve tarafsızlığının güvence altına alınması için gerekli olan bazı formaliteler, koşullar, sınırlamalar veya yaptırımlara tabi tutulabilir.

²⁸ AİHM, Wille- Lichtenstein, başvuru no: 28396/95, 28 Ekim 1999.

Öte yandan, hakimin paylaştığı içerikler, beğendiği ve eleştirdiği konular, serdettiği ifade ve beyanlar üzerinden, siyasi ve sosyal olaylara bakışı, dünya görüşü, hukuki konulardaki yaklaşımları kamuoyu tarafından tahmin edilmekte ve ortaya çıkan algı nedeniyle belirli davalarda tarafsız davranamayacağı imajına neden olunabilmektedir. Sanal ortamda paylaşılan bir husus daha sonra silinse bile, sistem tarafından saklanması mümkün olduğundan, kızgınlık, dalgınlık gibi psikolojik durumlarda dile getirilen bazı beyanlar, yıllar sonra bile hakim aleyhine kullanılabilir.

Buna ek olarak, çoğu zaman sosyal medya ortamında belirli konuların paylaşılması esnasında öngörülen amaç ile konunun kamuoyu tarafından algılanışı ve kullanılış şekli de farklı olabilmektedir. Tüm bu hususların neden olduğu olumsuz algı nedeniyle, hakim hakkında davadan çekilme talebinde bulunulabilmektedir. Bu tür durumlar, hem yargılama sürecini uzatmakta, usuli olarak ek dilekçe ve itirazlar nedeniyle daha fazla zaman ve emek harcanmakta; hem de ortaya çıkan sonuç, davanın taraflarını ve kamuoyunu tatmin etmemektedir. Belirtilen sakıncalar yüzünden, ABD’de Kaliforniya, Florida, Massachusetts ve Oklahoma Yargı Etik Konseyleri tarafından hakimlerin sosyal medya üyeliği tamamen yasaklanmıştır.²⁹

Yapılan tartışma ve değerlendirmeler dikkate alındığında, konuyla ilgili sorun olabilecek alanları birkaç başlıkta irdelemek mümkündür:

İlk olarak; hakimin avukatlık mesleğini icra eden bir kişi ile sanal ortamda arkadaş olmasının ve bu kişi ile hukuki konularda yazışmasının, yargı etik ilkeleri açısından uygun olup olmadığı konusunda görüş birliği mevcut değildir. Bazı Yargı Etik konseyleri, avukatla hakimin sosyal medya arkadaşı olmasının, görülmekte olan dava hakkında yorum yapılmaması ve konusu suç teşkil eden içerik sergilenmemesi şartıyla sorun oluşturmayacağını düşünmektedir.³⁰ Örneğin, Newyork şehrinde görev yapan bir hakimin, sosyal medya arkadaşlığı için bir avukat tarafından gönderilen teklifi kabul etmesinin uygun olup olmadığı yönünde Yargı Etik Konseyi’ne sorduğu bir soru üzerine, sosyal medya arkadaşı olmanın tek başına bir sorun oluşturmayacağı, bu ortamda arkadaşlığın klasik anlamda arkadaşlık olmadığı, sadece arkadaş veya takipçi olarak sistemde yer almanın, telefonun adres defterinde isminin kaydedilmiş olmasından daha ileri bir anlam taşımadığı, ancak hakimin sosyal medya platformundaki davranışlarının etik kurallara uygun olması gerektiği

²⁹ Emily M. Janoski-Haehlen , s. 46.

³⁰ Emily M. Janoski-Haehlen , s. 46.

belirtilmiştir.³¹ Benzer gerekçelerle Ohio, Kentucky, New York ve Güney Carolina olmak üzere dört eyalette, hakimin diğer meslek mensuplarının yanında şahsen davasına bakmadığı avukatlarla da sanal ortamda arkadaş olmasının bir sakıncası olmadığına karar verilmiştir.³²

Diğer görüş ise, sosyal medya ortamında hakimin arkadaşı olan bir avukatın, üçüncü kişiler nezdinde o hakime yakın bir kişi olduğu izleniminin doğmasına yol açabileceği, bu durumun ise tarafsız görünme ilkesinin ihlali anlamına geleceği yönündedir. Buna göre, sosyal medya ortamının niteliği de, önem taşımaktadır. Hakim tarafından sosyal medya hesabı kişiselleştirilmiş ve bu kapsamda bazı avukatlar arkadaş olarak eklenirken, bazılarının arkadaşlık teklifi reddedilmişse, böyle bir durumda arkadaş olarak eklenen avukatın, hakim nezdinde özel bir pozisyona sahip olduğu algısı oluşabilmektedir. Diğer önemli bir kriter ise, arkadaş olarak eklenen avukatın, gerçek hayatta hakim ile olan sosyal ilişkisi ve karşılaşma sıklığıdır. Eğer, sanal ortam dışında da bu arkadaşlık devam ediyor ve sanal ortamda paylaşımlarda bulunduğu avukat, hakimin görevli olduğu mahkemede vekil sıfatıyla dava takibi yapıyorsa, üçüncü kişilerin o avukatla vekalet sözleşmesi yapma olasılığı artmaktadır. Dolayısıyla, hakimlik mesleğinin sağladığı prestijden üçüncü kişilerin yarar sağlaması durumu ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle, arkadaş veya takipçi olarak facebook ya da twitter gibi sosyal medya hesabı aracılığıyla iletişim içinde bulunduğu avukatların, daha sonra o hakimin görevli olduğu mahkemede görülen bir davada vekil sıfatıyla yer almalarının, kamuoyunda şüphelere neden olabilmesi nedeniyle bu durum kabul edilebilir bulunmamaktadır. Bu yüzden, Florida Yüksek Mahkemesi, benzer bir durumda, hakimin bir avukatla sosyal medya arkadaşı olmasını, davadan çekilmek için yeterli bir sebep olarak görmüştür.³³ Bu nedenle, gündelik hayatta bir arada görünmesi tarafsızlık algısı açısından sorun oluşturacak, bakmakta olduğu davanın tarafları veya vekillerinin, sosyal medya ortamında arkadaş olarak eklenmesi, yargı etik ilkeleri açısından uygun değildir. Georgia kentinde bir hakim, ceza davasına baktığı bir sanıkla sanal ortamda yazıştığının disiplin kurulunca tespiti üzerine, görevinden istifa etmiştir³⁴.

Diğer bir husus ise, sanal ortamdaki arkadaş sayısıdır. Sosyal medya ortamında arkadaş sayısının çok olması, bu kişilerin hakimi etkileme

³¹ Lackey, Minta, s.16

³² Wilson,s.226.

³³ Estlinbaum,s.17.

³⁴ Estlinbaum, 25

potansiyelinin fazla olmadığı algısını da beraberinde getirecektir. Dolayısıyla, hakimin arkadaşlarını seçebildiği kişiselleştirilmiş hesaplarda, arkadaş sayısının fazla olmaması ve arkadaşların çoğunluğunun avukatlık mesleğinden seçilmesi durumunun, tarafsızlık algısına zarar verebileceği düşünülmektedir.³⁵

Öte yandan, yargı etik konseylerince, mahkemede sosyal medya arkadaşlarından birisinin şahsen veya vekil sıfatıyla bir davasının bulunması halinde, hakimin uyuşmazlığın diğer tarafını konu hakkında bilgilendirmesi gerektiği belirtilmektedir. Diğer taraf, ilişkinin yoğunluğu nedeniyle, hakimin tarafsız kalamayacağı izlenimine sahipse, hakim somut davadan çekilmelidir.³⁶ Özellikle, Anadolu'da küçük ilçelerde görev yapan hakimler açısından, ilçede hemen herkesin birbirini tanması nedeniyle, aynı ilçedeki avukatlarla sosyal medya aracılığıyla iletişim kurulması halinde, risk unsurunun büyük olacağı ortadadır.

Türk hukuk sisteminde çok tartışılmasa bile, hakim ve savcıların aynı meslek grubunun mensubu sayılmadığı, savcının sav-savunma eşitliğinin sağlanması ilkesi gereğince savunma makamı ile aynı şartlarda görev yaptığı Anglo-sakson geleneğinde, hakim ile savcının sosyal medya arkadaşlığı da eleştirilmektedir. Bu kapsamda, facebook arkadaşı olan bir savcı tarafından açılan kamu davasına bakmakla yetkili olan hakimin, tarafsız olmadığından bahisle davadan çekilmesi talebinde bulunulmuştur. Talebin reddine ilişkin karara karşı yapılan itirazı inceleyen Bölge Mahkemesi, davanın savcısı ile facebook arkadaşlığının hakimin reddini talep etmek için yeterli bir veri olduğuna karar vermiştir.³⁷

İkinci olarak, hakimin bakmakta olduğu dava veya yargısal süreçlere katılan sanık, tanık, vekil ve bilirkişiler hakkında sosyal medya platformunda yorum yapması uygun değildir. Görülmekte olan dava, davanın tarafları ve vekillerinin duruşmadaki söz ve davranışları gibi konularda hakimin mahkeme dışında açıklama yapması, görüşlerini beyan etmesi, etik değerlerin çiğnenmesi anlamına gelmektedir. Derdest olan dava ile ilgili, mahkeme dışında konuşma yasağının, sosyal medya platformunu da kapsadığı izahtan varestedir. Bu nedenle, hakimin ele aldığı somut uyuşmazlıklarla ilgili bilgi, belge ve görüşleri sosyal medya ortamında paylaşması, yargı etiği ilkelerine

³⁵ Estlinbaum,s.17

³⁶ Summers, Smith, s.18

³⁷ <http://www.staugustinecriminallawyer.com/blog/judges-and-social-media-are-you-receiving-a-fair-trial/>, erişim tarihi:22.04.2014

göre uygun görülmemektedir. Bu konuda Ohio kentinde, bakmış olduğu bir cinayet davası hakkında sosyal medya ortamında başka bir isim kullanarak yorum yaptığı tespit edilen bir hakim, sanık vekili tarafından davadan çekilmeye davet edilmiştir.³⁸ Yine bakmakta olduğu bir velayet davası hakkında taraf vekillerinden birisinin yargılama sürecine ilişkin sorduğu soruya sosyal medya hesabından cevap verdiği tespit edilen hakim, disiplin cezası ile cezalandırılmıştır.³⁹

Öte yandan kendisi şahsen bakmasa bile, başka mahkemelerde bakılmakta olan derdest davalar ve verilmiş olan kararlar hakkında sanal ortamda yorum yapılması, başka hakimlerin verdiği kararların bu ortamlarda eleştirilmesi de, hakim açısından uygun bir davranış tarzı olarak değerlendirilmemektedir. Verilen kararın bileşenlerinden haberdar olması mümkün olmayan ve dava dosyasının içeriğini bilmeyen bir hakim, başka bir meslektaşı tarafından verilmiş olan kararı sanal ortamda eleştiri konusu yaptığı zaman, hem meslektaşının tarafsızlığını ve yetkinliğini tartışmaya açacağını, hem de bütün olarak yargıya olan güveni sarsacağını bilmelidir. Dolayısıyla, hakimin bakmakta olduğu davalar ve davanın tarafları hakkında sanal ortamda paylaşımında bulunması, meslek etiği açısından uygun olmadığı gibi, başka mahkemelerce verilen kararları alenen eleştiri konusu yapması da uygun değildir.

Öte yandan, somut bir davadan ya da olaydan bahsedilmese bile, önüne gelmesi muhtemel olan bazı hukuki konularda hakim tarafından yorum yapılması, ihsas-ı reyde bulunmak şeklinde algılanabilmektedir. Gerçekten, hakimin uyuşmazlık konusunda yansız olduğuna, olaya ve taraflara ilişkin herhangi bir sempati veya önyargısının olmadığına, dava ile doğrudan ilgisi olmayan hiçbir fikir, düşünce ve görüşün, hukuki olarak varacağı sonucu etkilemeyeceğine davanın tarafları ve kamuoyu inanmalıdır. Bu durum, adalete olan inancın ve güvenin de kaynağıdır. Bu güvenin sarsılacağı durumlarda hakim, davadan çekilme konusunda tereddüt göstermemelidir. Ancak, çekilmesini gerektirecek durumların meydana gelmesini mümkün olduğunca engellemek de, hakime düşen sorumluluklardan birisidir. Dolayısıyla, mevzuat değişiklikleri sonrasında yeni ortaya çıkan hukuki durumlarla ilgili hakim tarafından kesin ve net görüşlerin sosyal medya ortamında serdedilmesi halinde, bu husus sonradan çekilme taleplerini beraberinde getirebilecektir. Örneğin, A.B.D’de bazı eyaletlerde kadın hakları ve kürtaj gibi çokça tartışılan

³⁸ Summers, Smith, s. 11.

³⁹ N.C. Judicial Standards Commission., Inquiry No. 08-234 (2009).

konularda, hakimler tarafından sosyal medya ortamında yapılan yorumlar nedeniyle, bu tip taleplerle karşılaşmıştır.⁴⁰

Aslında, sadece hukuki konularda değil, bazen günlük hayat içinde sosyal, ekonomik ve kültürel konularda sarf edilen bazı söz ve beyanlar bile, kamuoyu tarafından hakimün öngördüğü amaçtan çok farklı algılanabilmektedir. Amerikan Barolar Birliği'nin yukarıda bahsedilen 462 sayılı görüşünde tartışılan olay buna örnektir. Buna göre, hakimün Twitter hesabından takipçisi olduğu bir yerel komedyen, cinsiyet ve ırk ayrımına ilişkin bir espri yapmakta ve hakim bu espriyi beğenip arkadaşları ile paylaşmaktadır. Daha sonra, bir şirkette çalışmakta iken görevine son verilen siyahi bir bayan tarafından, ırk veya cinsiyet ayrımına maruz kaldığı belirtilerek şirket aleyhine bir dava açılmaktadır. Bu davaya bakmakla yetkili olan hakimün, ırk ve cinsiyet ayrımına ilişkin bir komedyen tarafından yapılan espriyi sanal ortamda beğenip paylaşmasından sonra bu davaya bakması halinde kamuoyunda tarafsız olarak algılanıp algılanmayacağı tartışma konusu yapılmış ve hakim hakkında davadan çekilme talebinde bulunulmasının kuvvetle muhtemel olduğu ifade edilmiştir.⁴¹ Şüphesiz ki, hâkimün tarafsızlığından şüpheyi gerektiren sebeplerden birisinin bulunup bulunmadığına karar verilirken, dava konusuna benzer konularda görüş ve düşünce açıklamalarının bulunup bulunmadığı önem taşımaktadır. Bu noktada, hakimün sosyal medya paylaşımları dikkate alındığında, kamuoyunda belirli görüşlere, kişilere ya da toplumsal gruplara karşı tarafsız kalamayacağına ilişkin bir izlenim oluşmuşsa hakim o davadan çekilmelidir.

Üçüncü sorun, yargısal süreçlerin ve yargı profesyonellerinin güvenliği ile ilgilidir. Doğrudan hakim tarafından sebep olunmasa bile, yargı çalışanları tarafından (avukatlar ve yardımcı personel dahil) sosyal medya kullanımı, bazı gizli bilgilerin açığa vurulması suretiyle yasal ve güvenlik açısından bazı sorunlara yol açabilmektedir. Bu kapsamda, özellikle toplumun farklı kesimlerinden yargısal süreçlere katılan yardımcı personel, avukat, bilirkişi, tanık, izleyici ve jüri üyelerinin, mahkemede öğrendikleri gizli kalması gereken bilgileri, daha sonra sosyal medya aracılığıyla paylaştıklarına şahit olunmaktadır. Ülkeden ülkeye değişmekle birlikte, mahkeme salonunda gizli yapılan çekimler, internet ortamına verilmekte; duruşma günü, hakimün, tanıkların ve bilirkişilerin isimleri, adresleri, görev yerleri gibi bilgiler de bu ortamlarda paylaşılmaktadır. Bu tür uygulamalar, başta hakim ve

⁴⁰ Summers, Smith, s.20

⁴¹ Summers, Smith, s.21

savcılar olmak üzere önemli davalarda yargısal süreçlere katılan aktörlerin, kişisel güvenliklerini tehlikeye düşürmekte ve yargı sürecinin adil ve etkili işlenmesine engel olmaktadır. Özellikle örgütlü suçlarda, gizlilik konusuna azami hassasiyet gösterilmesi gerekirken, kişilerin isim ve adreslerinin sanal alemde afişe edilmesi nedeniyle can güvenliği endişesi, tanık ve bilirkişilerin gerçeğe uygun beyanda bulunmalarını zorlaştırmaktadır.

Dördüncü olarak, hakim özel hayatına, siyasi görüşüne ve ideolojik eğilimlerine ilişkin konularda paylaşımında bulunurken azami oranda dikkat göstermelidir. Kentucky Yargı Etik Konseyi'ne göre, sosyal medya ortamında da hakimin uyması zorunlu olan etik kurallar bulunmaktadır.⁴² Bu nedenle, hakimin sadece belirli konularda yorum ve beyanlardan kaçınması ve tarafgir görünmesine yol açacak radikal görüşleri ile tanınan kişi ve kurumların internet sitelerinden uzak durması, tek başına yeterli değildir. Bunun yanında hakim, özel hayatına ait bilgi ve fotoğrafları paylaşırken de, seçici ve dikkatli olmalıdır. Hakim tarafından, mesleğin saygınlığına yakışmayan ve kamuoyunda kişi olarak hakime olan güveni sarsan resim, ifade ve beyanlar paylaşılmamalı, başkası tarafından paylaşılan benzer içeriklerin beğenilmesinden uzak durulmalıdır.

Dolayısıyla, hakimin herkes gibi siyasi konuları sosyal medya ortamında tartışması, siyasi figürlere ait paylaşımları beğenmesi veya siyasi içerikler hakkında yorum yapması, özel hayatına ilişkin fotoğrafları hayat tarzını yansıtabilecek şekilde rahatça paylaşması, yargı etik ilkeleri açısından uygun olmayabilmektedir. Zira, hakimin profil sayfasında paylaştığı özgeçmişi ve kendisi ile ilgili bilgiler, özel hayatına ilişkin fotoğraflar, hobiler ve ilgilendiği konular ile beğendiği ve eleştirdiği görüşler, bazı uyuşmazlıklarda adil yargılama yapamayacağı algısının doğmasına yol açabilmektedir.

2.2. Yargı Mensuplarının Sosyal Medya Kullanımına İlişkin Diğer Ülke Uygulamaları

Türk hukuk sisteminde yer alan yargılama usul kanunlarında, tarafsızlığını yitirdiğinden bahisle hakimin reddi ve davadan çekilmesini gerektiren hallerle ilişkin düzenlemeler mevcuttur. Buna göre, hâkimin tarafsızlığından şüpheyi gerektiren önemli bir sebebin bulunması hâlinde, taraflardan biri hâkimi reddedebileceği gibi hâkim de bizzat davadan çekilebilir.⁴³ Kanun hükmüne

⁴² Summers, Smith, s. 45

⁴³ 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 36. Maddesi, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6100.pdf>, erişim tarihi: 16.12.2014

göre hakimin, iki taraftan birine öğüt vermiş ya da yol göstermiş olması, kanunen gerekmediği hâlde olaya ilişkin görüşünü açıklaması, iki taraftan birisi ile davası veya aralarında bir düşmanlık bulunması gibi haller hakimin reddi açısından makul sebep olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla, sosyal medya ortamındaki ifade ve beyanları üzerinden hakimin tarafsızlığından şüphe duyulursa, davanın taraflarının hakimin davadan çekilmesini talep edebilecekleri unutulmamalıdır. Bu duruma neden olmamak için, yargı mensupları tarafından sosyal medya ortamında yapılan görüş ve düşünce açıklamaları ile sergilenen tutum ve davranışların yargı organının otoritesi ile hakimin tarafsızlığına zarar vermeyecek şekilde belirlenmesi zorunludur.

Nitekim son zamanlarda, ülke gündeminde olan bazı davalarda görev yapan hakim ve savcılarının sosyal medya hesaplarındaki paylaşımlar nedeniyle kamuoyunda tarafsızlıklarına ilişkin tartışmalar yapılmaktadır.⁴⁴ Bahsi geçen olaylarda, ülke yönetiminde etkili bir konumda olan üst düzey bir siyasi figür hakkında iki yargı mensubunun övgü ve eleştiri içeren farklı nitelikteki açıklamaları nedeniyle kamuoyunda yargının tarafsızlığı ve yargı mensuplarının sosyal medya beyanlarının sınırlarına ilişkin tartışmalar alevlenmiştir. Buna ek olarak, bir hakimin Facebook profilindeki bilgiler dikkate alınarak, verdiği kararların tarafsız olmadığına ilişkin tartışmalar, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde dile getirilmiştir.⁴⁵

Aslında benzer tartışmalar sadece Amerika Birleşik Devletleri ve Türkiye'de yapılmamaktadır. İngiltere'de tüm yargı çalışanlarının sosyal medya kullanımına ilişkin tartışmalar sonrası bu hususta bir kılavuz yayınlanmıştır. Kılavuzun yayınlanmasının amacı, yargı organının saygınlığının ve yargıya olan kamuoyu güveninin korunmasıdır. Bahsi geçen kılavuzda öncelikle hakimlerin hem mahkeme ortamında, hem de özel hayatlarında uyması gereken etik kuralların bulunduğu hatırlatılmıştır. Bu kapsamda, yargı çalışanlarına sosyal medya kullanımının yasaklanmadığı belirtilmekle birlikte, sanal ortamda bilgi paylaşımı yaparken mesleklerini belirtemeyecekleri ifade edilmiştir. Dahası, sosyal medya ortamında hiç kimsenin kimliğinin uzun süre anonim olarak kalmasının mümkün olmadığına vurgu yapılarak, mesleki kimliği açıklanmadan yapılacak paylaşımların da bu kılavuz hükümlerine uygun olması, aksi takdirde disiplin yaptırımı ile karşılaşılmasının muhtemel

⁴⁴ http://www.radikal.com.tr/politika/tahliye_eden_hakimin_begenisi_1179056, erişim tarihi: 19.12.2014,

⁴⁴ <http://www.mynet.com/haber/guncel/-kimseyi-hedef-gostermedim-1602087-1>, erişim tarihi: 19.12.2014

⁴⁵ <http://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem24/yil4/ham/b07101h.htm>, erişim tarihi: 19.12.2014

olduğu belirtilmiştir⁴⁶. Bununla birlikte, sosyal medya kullanımını yargı mensupları için sınırlayan kılavuzun yayınlanması ülkede eleştirilere neden olmuştur. Bu eleştiriler dile getirilirken, sosyal medya ortamının dikkatsiz, tecrübesiz yargı mensupları için güvenli olmadığı, bu ortamda sarfedilen beyan ve ifadelerinin sonucu olarak, tarafsızlıklarının sorgulanabileceği hususu kabul edilmektedir. Ancak, ülkede hakimlik mesleğine seçimin özenle ve titizlikle yapıldığı, bu nedenle yargı mensuplarının bir çoğunun tarafsızlığından taviz vermeden, tüm kamuoyuna adil yargılanma ve yargı sisteminin işleyişi gibi konularda değerli bilgiler verdiği ifade edilmek suretiyle mesleki kimliğini belirtmeden yapılacak paylaşımların bile sınırlandırılması eleştirilmiştir. Eleştirilerin çoğunluğu, hakim ve savcıların üye olduğu sosyal medya bloglarının hukuk eğitimine, yargı sisteminin işleyişi konusunda kamuoyunun bilinçlendirilmesine ve yargısal süreçlerde şeffaflığın sağlanmasına yaptığı katkının göz ardı edildiği yönündedir.⁴⁷

Yukarıda bahsedilen kılavuzun dışında 2013 Mart ayında yayınlanan ve İngiltere yargı mensupları için yargı etik ilkelerini belirleyen kılavuzda da sosyal medya kullanımına ilişkin ilke ve tavsiyelere yer verilmiştir.⁴⁸ Buna göre, sosyal medya hesabına sahip olmanın riskleri dikkate alındığında bu hesapların kullanılması yargı mensuplarının kişisel tercihidir. Ancak, hakimin bakmakta olduğu her davada, tarafların internet üzerinden hakimin hukuki konulardaki görüş ve düşünce açıklamaları, dünya görüşü, özel ve aile hayatına ilişkin paylaşımlarını araştırabilecekleri hususu gözden uzak tutulmamalıdır. Buna ek olarak, kişisel güvenlik gerekçesiyle ev adresi, telefon numarası, araç plakası, eşin görev yeri, çocukların okulu, tatil planları, doğum yeri ve tarihi gibi bilgilerin paylaşılması tavsiye edilmektedir. Ayrıca, üye olmadan önce her kapalı grubun kimlerden oluştuğu, paylaşılan bilgilerin kimlere ulaşacağı, site sahibi ve kurucularının kimler olduğu gibi konuların araştırılması gerektiği belirtilmektedir.

Aslında sadece yukarıda bahsi geçen ülkelerde yargı mensuplarının sosyal medya kullanımı tartışma konusu değildir. Bazı ülkelerde sosyal medya beyanları yüzünden disiplin yaptırımına uğrayan hakim ve savcılarının durumu, uluslar arası hakimler birliği gibi kuruluşlar tarafından da gündeme alınmıştır.

⁴⁶ <http://www.legalcheek.com/2012/08/judges-threatened-with-disciplinary-action-for-blogging-about-their-day-job-even-if-they-do-so-anonymously/>, erişim tarihi: 19.12.2014

⁴⁷ <http://www.theguardian.com/law/2012/aug/14/judiciary-banned-blogging-tweeting>, erişim tarihi: 19.12.2014

⁴⁸ http://www.judiciary.gov.uk/wp-content/uploads/JCO/Documents/Guidance/judicial_conduct_2013.pdf, erişim tarihi: 19.12.2014

Örneğin, 2012 yılında Güney Kore’de bir hakim, sosyal medya hesabından hükümetin yargı mensuplarına sosyal medya kullanmayı kısıtlayan kanun tasarısı hazırlamasını eleştiren açıklamaları sonrası hakimlik performansının yeterli olmadığından bahisle tekrar atanmamıştır. Bu işlemin sebebi olarak, hakimin görevinde yeterli ve verimli olmadığı gösterilse bile, asıl gerekçe hakimin yasa tasarısının yargı mensuplarının ifade hürriyetini engellediği yönündeki sosyal medya ortamında paylaştığı görüşleridir.⁴⁹ Kanada’da ise, facebook üzerinden iki meslektaşının vermiş olduğu kararları eleştiren bir hakim hakkında disiplin soruşturması açılmıştır.⁵⁰

Fransa’da ise, yargı profesyonellerinin sosyal medya kullanımını düzenleyen normatif bir kural bulunmamaktadır. Genel olarak, sanal ortamda da hakimlerin etik kurallara uygun davranması gerektiği kabul edilmekte ve sergilenen tutum ve davranışlar ile ifade edilen görüş ve beyanların hakimin bizzat kendisi tarafından kontrole tabi tutulması gerektiği ifade edilmektedir. Bu alanı düzenleyen bir normun olmamasının sonucu olarak, zaman içinde ortaya çıkan problemler nedeniyle, olay bazında kamuoyunda konuya ilişkin tartışmalar yapılmaktadır. Bu tartışmalardan birisi, 2012 yılında duruşma sırasında iki hakimin facebook üzerinden haberleştiğinin ve tanığın beyanları ile alay ettiklerinin ortaya çıkması üzerine yapılmıştır.⁵¹ Bu tartışmalardan sonra, yargı mensuplarına sanal ortamdaki tutum ve davranışları üzerine meslek içi eğitim verilmesi gerektiği genel olarak kabul edilmiştir.

Sonuç

Sosyal medya kullanımı, herkes gibi hakimler için de bir hak olmakla birlikte, diğer hakların kullanımında olduğu gibi yargı mensupları, günlük hayatlarında uymak zorunda oldukları ilke ve kurallara sanal ortamda da uymalıdır. Bu kapsamda, hakimin sanal platformlarda paylaştığı her türlü içerik, yorum, yazı ve resim, bütün olarak yargı organının ve birey olarak hakimin tarafsızlığına ve saygınlığına zarar vermemelidir. Yargıya olan güven başta olmak üzere, hakimin tarafsızlığı ve bağımsızlığının, doğruluk ve dürüstlüğünün korunması, ülkenin yargı politikasını belirleyen yetkili organların yanı sıra hakimin kişisel sorumluluğudur⁵².

Tarafgirlik algısına neden olmamak için hakim tarafından, davanın tarafları, taraf vekilleri ve tanıklar, sosyal medya ortamında arkadaş olarak

⁴⁹ Goldszlagier, Julie, Lardet, s. 5.

⁵⁰ Eltis, s. 637.

⁵¹ Eltis, s. 643.

⁵² Nathanael, s.2139

eklenmemeli, görülmekte olan davalar hakkında sanal ortamda yorum yapılmamalı, başka mahkemede yer alan davalar hakkında hukuki görüş serdedilmemeli, meslektaşlar sosyal medya ortamında eleştirilmemelidir. Taraflardan birisi veya vekillerinin gerçek hayatta olduğu gibi sosyal medya ortamında hakimin arkadaşı olması halinde, diğer taraf bu konuda bilgilendirilmeli ve hakimin bu davada tarafsız kalamayacağı kanaati oluşmuşsa, hakim davadan çekilmelidir⁵³.

Kamuoyunda çokça tartışılan konularda, tarafgir algısına neden olacak ifade ve beyanlardan kaçınılmalıdır. Hakimin sadece kendi paylaştığı içeriklerin değil, arkadaş olarak görüldüğü kişi ve grupların veya aile fertlerinin paylaştıklarının da, tarafsızlık algısına zarar verebileceği unutulmamalıdır. Kamuoyunda radikal fikirleri ile tartışma konusu olan kişi ve gruplar ile siyasi figürlerin sosyal medya ortamında hakimin arkadaşı olarak görülmesi halinde, benzer görüşlerin hakim tarafından paylaşıldığı izlenimi oluşabilmektedir. Böyle bir durum ise, yargılama faaliyeti esnasında hiçbir fikre karşı önyargısı ya da sempatisi olmaması beklenen hakimin, kamuoyunda taraflı olduğu algısının doğmasına neden olabilmektedir.

Unutulmamalıdır ki hakim, sadece mensup olduğu ulus, toplumsal grup, aynı ideolojiye, inanca, siyasi fikre sahip olduğu insanlar tarafından değil, düşünce ve yaşayış tarzını benimsemediği kişi ve gruplar tarafından da tarafsız olarak algılanmalıdır. Hakimden beklenen, belirli kişiler nezdinde sempatik olmak değil, tarafsız ve adil olmak ve yargıya olan güveni sarsmamaktır. Bu nedenle, toplumun geneli tarafından kabul görüp benimsenmiş olsa bile, belirli konularda hakim tarafından düşünce ve görüşlerinin açıklanması tarafgirlik algısına neden olabilir⁵⁴.

Kamuoyu hakimden; tarafsız, bağımsız, dürüst, davayı çözmeye ehliyet ve liyakatli bir arabulucu olmasını, hiçbir gücün etkisi altında kalmadan, sadece hukuk kurallarını uygulamasını, yargısal süreçlerde tüm iddia ve savunmalarının dinlenilip gerekçeli kararda karşılanmasını, usule ilişkin tüm haklarının tanınmasını ve yargılamanın makul sürede sonuçlandırılmasını beklediğinden, sanal ortamda sergilenen davranışlarında bu beklentilere uygun olarak şekillendirilmesi gerekir⁵⁵.

⁵³ Ohio Board of Commissioners on Grievances and Discipline Openion. 2010-7

⁵⁴ California Judges Association Judicial Ethics Committee Opinion 66 Online Social Networking.

⁵⁵ Şen,s.691

Daha önce belirtildiği gibi, hakimden manastıra kapanmış keşiş hayatı beklenmemekle birlikte, gündelik hayatındaki ilişkilerinin, tutum ve davranışlarının, yargılama faaliyetinin gerektirdiği hassasiyete uygun olması beklenmektedir⁵⁶. Bu hassasiyetin gösterilmemesi halinde, tamamen hukuka ve hakimin vicdani kanaatine göre şekillenen hükümler hakkında bile, kamuoyunda spekülasyonlar yapılacaktır.

Dolayısıyla, temel amaç adaletin hiçbir şüphe ve tereddüde yer vermeyecek şekilde gerçekleştirilmesi ve yargıya olan güvenin artırılması olarak belirlendiğinde, yargısal faaliyeti yürüten hakimin özel hayatında bazı kısıtlamalara maruz kalması, başka meslek grupları açısından kabul edilebilir bulunan davranışlardan ve sosyal ortamlardan kaçınması, tarafsız görünme ilkesi açısından bir gerekliliktir.

Hakimin sosyal medya kullanımının sınırlarının belirlenmesi, ülkemiz yargı profesyonelleri için etik ilkeleri belirlenirken ele alınması gereken konulardan birisidir. Esasen yapılan tartışmalar, hakimin profesyonel kimliği ile sosyal medya platformunu kullanıp kullanamayacağı ve kullanabilecekse kapsam ve sınırlarının çizilmesi üzerinedir. Mesleği ile ilgili bir bilgi ve ifadeye yer vermeden, bakmakta olduğu dava ya da hukuki konularla ilgili yorum yapmadan, sosyal medya kullanımının etik ilkelere aykırı bir yönü olmayacağı açıktır.

Bununla birlikte, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun disiplin hükümlerinde yer alan 'hizmet içinde ve dışında, resmi sıfatının gerektirdiği saygınlık ve güven duygusunu sarsacak nitelikte davranışlarda bulunmak', 'kusurlu veya uygunsuz hareket ve ilişkileriyle mesleğin şeref ve nüfuzunu veya şahsi onur ve saygınlığını yitirmek', 'yaptıkları işler veya davranışlarıyla görevini doğru ve tarafsız yapamayacağı kanısını uyandırmak', 'hatır ve gönüle bakarak veya kişisel duygulara kapılarak görev yaptığı kanısını uyandırmak' gibi yasak fiiller, hakimin sadece görev mahallinde değil, özel hayatında da kişisel ilişkilerine dikkat ederek mesleğin saygınlığını koruması gerektiğine işaret etmektedir. Bu nedenle, sosyal medya ortamının herkese açık, izlenebilen yapısı dikkate alınarak, bu ortamda paylaşılan görüş ve düşüncelerin adalet hizmetinin bağımsız, tarafsız ve adil bir şekilde dağıtılacağı yönündeki kamuoyu beklentilerine hizmet edecek tarzda olması gerekmektedir.

⁵⁶ Opinion no. 3 of the Consultative Council of European Judges (CCJE) on the principles and rules governing judges' professional conduct, in particular ethics, incompatible behaviour and impartiality, paragraf 27, 28.

KAYNAKÇA

Kitap ve Makaleler

- Abramson**, Leslie W., Appearance of Impropriety:Deciding When A Judge's Impartiality Reasonably Be Questioned, Georgetown Journal of Legal Ethics,vol. 14,2001.
- Astle**, Ruth S., Integrity and Ethics in Western Adjudicatory Systems : Toward a Standard, (2008). Theses and Dissertations. Paper 14. <http://digitalcommons.law.ggu.edu/theses/14>, erişim tarihi: 02.05.2014
- Browning**, John G., Why Can't We Be Friends?Judges' Use of Social Media, University of Miami Law Review,vol.68, 2014.
- Devlin**, Richard F., (Re)Constructing Judicial Ethics in Canada, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2083137 , erişim tarihi: 15.04.2013
- De Villiers**, Meiring,The Impartiality Doctrine:Constitutional Meaning and Judicial Impact, American Journal of Trial Advocacy,vol.34, 2010.
- Eltis**, Karen, Does Avoiding Judicial Isolation Outweigh the Risks Related to "Professional Death by Facebook"? www.mdpi.com/journal/laws/, erişim tarihi: 19.12.2014
- Fried**, Charles A mediation on the First Principles of Judicial Ethics, Hostra Law Review, vol. 32, 2004
- Geyh**, Charles Gardner, The Dimensions Of Judicial Impartiality , Indiana University Maurer School Of Law-Bloomington Legal Studies Research Paper Series No:201, 2012, S.4.
- Goldszlagier**, Julien, **Hugues** Julie, **Lardet** Florence , The Ethical Challenges Of Internet Use By Judges, <http://www.ejtn.eu/Documents/Themis%202012/THEMIS%202012%20ERFURT%20DOCUMENT/Written%20paper%20France%204.pdf>, erişim tarihi: 19. 12.2014
- Gönenç**,Levent, Yargının Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı, TEPAV Anayasa Çalışma Metinleri, 2011.
- İnceoğlu**, Sibel, Adil Yargılanma Hakkı ve Yargı Etiği,Ankara, 2007.
- Janoski-Haehlen**, Emily M. The Courts Are All A 'Twitter': The Implications of Social Media Use in the Courts, 46 Val. U. L. Rev. 43, 2011.
- Lackey**, Michael E. Jr., **Minta**, Joseph P. (2012) "Lawyers and Social Media:

The Legal Ethics of Tweeting, Facebooking and Blogging,” *Touro Law Review*: Vol. 28: No. 1, Article 7.

Nathanael, J. Mitchell, *Judge 2.0: A New Approach to Judicial Ethics In The Age Of Social Media*, *Utah Law Review*,2012.

Reitz, John C. *Politics, Executive Dominance, and Transformative Law in the Culture of Judicial Independence*, *University of St. Thomas Law Journal*, 2008.

Salbu, Steven R., “Law and Conformity, Ethics and Conflict: The Trouble with Law-Based Conceptions of Ethics,” *Indiana Law Journal*, Vol. 68: Iss. 1, Article 3,1992.

Strawn, Benjamin B., *Do Judicial Ethics Canons Affect Perceptions of Judicial Impartiality?*, *Boston University Law Review*, Vol. 88, 2008.

Simon, Stephen M., **Landsman**, Maury S., *Judicial Ethics Simulation Based Training*, 58 *Law and Contemporary Problems*, 1995. <http://scholarship.law.duke.edu/lcp/vol58/iss3/24>,

Wilson, Aurora J., *Let’s Be Cautious Friends: The Ethical Implications of Social Networking For Members of The Judiciary* , *Washington Journal of Law, Technology & Arts* Volume 7, Issue 3, 2012, <http://digital.law.washington.edu/dspace-law/handle/1773.1/1112>.

Estlinbaum, Craig, *Social Networking and Judicial Ethics*, *St. Mary’s Journal on Legal Malpractice & Ethics*, Vol. 2:2, 2012.

Summers, John S., **Smith**, Maureen P., *Judges and Online Social Networking*, *BNA Insights*, Vol. 12, No. 22 (June 3, 2013).

Şen, Mahmut, *İdeal Hakim Arayışı ve Yargı Etiği*, *Adalet Akademisi Dergisi*, Temmuz 2013.

Belge ve Kararlar

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 15 Ekim 2009 tarihli *Micallef/Malta* kararı, <http://hudoc.echr.coe.int>, erişim tarihi:15.04.2014

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 24 Şubat 1993 tarihli *Fey/Avusturya* kararı, <http://hudoc.echr.coe.int>, erişim tarihi:30.04.2014

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin *De Cubber* kararı, <http://hudoc.echr.coe.int> erişim tarihi: 02.05.2014

California Judges Association Judicial Ethics Committee Opinion 66 Online

Social Networking, <http://www.caljudges.org/files/pdf/Opinion%2066FinalShort.pdf>

erişim tarihi:04.04.2014

Commentary on the Bangalore Principles of Judicial Counduct, http://www.unodc.org/documents/corruption/publications_unodc_commentary-e.pdf, erişim tarihi: 16.04.2014

http://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/professional_responsibility/formal_opinion_462.authcheckdam.pdfhttp://www.americanbar.org/content/dam/aba/administrative/professional_responsibility/formal_opinion_462.authcheckdam., erişim tarihi: 26.04.2014

<http://www.staugustinecriminallawyer.com/blog/judges-and-social-media-are-you-receiving-a-fair-trial/>, erişim tarihi:22.04.2014

Ohio Board of Commissioners on Grievances and Discipline Openion. 2010-7, http://www.sconet.state.oh.us/Boards/BOC/Advisory_Opinions/2010 erişim tarihi: 20.04.2014

Opinion no. 3 of the Consultative Council of European Judges (CCJE) on the principles and rules governing judges' professional conduct, in particular ethics, incompatible behaviour and impartiality,paragraf 27, 28, [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE\(2002\)OP3](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CCJE(2002)OP3), erişim tarihi:06.05.2013

Public Reprimand of B. Carlton Terry, N.C. Judicial Standards Comm., Inquiry No. 08-234 (2009), <http://www.aoc.state.nc.us/www/public/coa/jsc/publicreprimands/jsc08-234.pdf>.

The Impact of Online Social Networking on the Legal Profession and Practice, An initiative of the Legal Projects Team,February 2012,www.ibanet.org, erişim tarihi: 25.04.2014

http://www.radikal.com.tr/politika/tahliye_eden_hakimin_begenisi_1179056, erişim tarihi: 19.12.2014

<http://www.mynet.com/haber/guncel/-kimseyi-hedef-gostermedim-1602087-1>, erişim tarihi: 19.12.2014

<http://www.tbmm.gov.tr/tutanak/donem24/yil4/ham/b07101h.htm>, erişim tarihi: 19.12.2014

<http://www.legalcheek.com/2012/08/judges-threatened-with-disciplinary->

action-for-blogging-about-their-day-job-even-if-they-do-so-anonymously/, erişim tarihi: 19.12.2014

<http://www.theguardian.com/law/2012/aug/14/judiciary-banned-blogging-tweeting>, erişim tarihi: 19.12.2014

http://www.judiciary.gov.uk/wp-content/uploads/JCO/Documents/Guidance/judicial_conduct_2013.pdf, erişim tarihi: 19.12.2014